

መመሪያ ቁጥር 1097/2017
የዕዕዋት ዘር ሥራ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ እና አስተዳደር መመሪያ

Directive number 1097/2025
Provision and Administration of Seed Business Certificate of Competence Directive

<p style="text-align: center;">የዕዕዋት ዘር ሥራ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ እና አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 1097/2017</p>	<p style="text-align: center;">Provision and Administration of Seed Business Certificate of Competence Directive number 1097/2025</p>
<p>ስለዕዕዋት ዘር አዋጅ ቁጥር 1288/2015 አንቀጽ 7 ንዑስ አንቀጽ 1(መ) እስከ (ረ) የተደነገገውን ለማስፈፀም የዕዕዋት ዘር ሥራ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ እና አስተዳደር መመሪያ በማስፈለጉ የግብርና ሚኒስቴር በአዋጁ አንቀጽ 29 ንዑስ አንቀጽ 2 መሠረት ይህን መመሪያ አውጥቷል፡፡</p> <p style="text-align: center;">ክፍል አንድ ጠቅላላ</p> <p>1. አጭር ርዕስ</p> <p>ይህ መመሪያ “የዕዕዋት ዘር ሥራ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ እና አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 1097/2017” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡</p>	<p>The implementation of the provisions of the Seed Proclamation No. 1288/2023 Article 7 Sub Article 1 /(d) to (f), require a directive to provide for certificate of competence and administration of seed business; the ministry therefore, in accordance with Article 29 Sub Article 2 of the proclamation has issued this directive.</p> <p style="text-align: center;">Part One General</p> <p>1. Short Title</p> <p>This directive may be cited as “Provision and Administration of Seed Business Certificate of Competence Directive number 1097/2025”.</p>

2. ትርጓሜ

በአዋጅ ቁጥር 1288/2015 የተሰጡት ትርጓሜዎች እንደተጠበቀ ሆኖ የቃሉ አግባብ ሌላ ትርጓሜ የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ መመሪያ ውስጥ፡-

- 1) “መደበኛ የዘር አምራች” ማለት በመደበኛው የዘር ስርዓት የተመዘገበን ዘር ለማምረት የብቃት ማረጋገጫ ሠርተፊኬት በባለስልጣን ወይም በክልል ባለስልጣን የተሰጠው ሰው ነው፡፡
- 2) “የዕቃዎች ዘር ሎት” ማለት ወጥነት ያለው በአካል ሊለይ የሚችልና መጠኑ የታወቀ የዘር ክምችት ነው፡፡
- 3) “የዕቃዎች ዘር ማዘጋጀት” ማለት ዘር ከተሰበሰበ በኋላ ማበጠርን ወይም ማጣራትን፣ ማከምን፣ ማሸግን፣ የአምራች መለያ ምልክት ማደረግንና ማከማችትን ያካትታል፡፡
- 4) “የዕቃዎች ዘር ስራ” ማለት ዘር ማምረት ወይም ማዘጋጀት ወይም ወደ ውጭ አገር መላክ ወይም ከውጪ ሀገር ማስመጣት ወይም ማከፋፈል ወይም መቸርቸር ነው፡፡

2. Definition

This directive shall be interpreted in accordance with Proclamation No. 1288/2023. Furthermore, unless the context otherwise requires, the terms used in this Directive shall have the following meanings:"

- 1) “**Formal Seed Producer**” means a person possessing a certificate of competence from authority to engage in seed production registered in the formal seed system.
- 2) “**Seed Lot**” means uniform physically identifiable and known quantity seed stock.
- 3) “**Seed Processing**” means cleaning, treating, packing, labeling and stocking seed.
- 4) “**Seed Business**” means producing, processing, exporting, importing, distributing or selling seed in retail.

<p>5) “የዕፅዋት ዘር አከፋፋይ” ማለት ከባለስልጣኑ ወይም ከክልል ባለስልጣን የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አግኝቶ ጥራቱ የተረጋገጠ የዕፅዋት ዘር በመጋዘን በማከማቸት በጅምላ የሚሸጥ ሰው ነው፡፡</p>	<p>5) “Seed Wholesaler” means one who possesses Certificate of Competence from the Authority or Regional Authority and whole sells quality assured seed after stocking in warehouse.</p>
<p>6) “የዕፅዋት ዘር ቸርቻሪ” ማለት ከባለስልጣኑ ወይም ከክልል ባለስልጣን የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት አግኝቶ ከዘር አምራቾች ወይም አከፋፋዮች የሚረከበውን ጥራቱ የተረጋገጠ የዕፅዋት ዘር ጥራቱ እንደተጠበቀ ለተጠቃሚ መያዣው ሳይከፈት የሚሸጥ ሰው ነው፡፡</p>	<p>6) “Seed Retailer” means one who possesses Certificate of Competence from the Authority or Regional Authority and sells quality assured seed in retail by receiving seed from seed producers or wholesalers.</p>
<p>7) “የውስጥ የዘር ጥራት ቁጥጥር” ማለት ዘር አምራቹ ያባዘውን ዘር በመስክና በላቦራቶሪ ደረጃ በራሱ ባለሙያ አማካኝነት በሀገሪቱ የዘር ጥራት መስፈርት መሠረት የሚያካሂደው ቁጥጥር ነው፡፡</p>	<p>7) “Internal Seed Quality Control” means controlling the seed quality multiplied by the seed producer, using his own professionals, at field level and in the laboratory based on the country’s quality control parameters.</p>
<p>8) “ኩታ ገጠም የዘር ማሳ” ማለት የጋራ ድንበር ያላቸው ሆነው ተመሳሳይ ሰብል፣ ዝርያ እና የዘር ደረጃ የተዘራበት ማሳ ነው፡፡</p>	<p>8) “Clustered Seed Plots” means plots having common border and planted with similar crop, variety and seed class.</p>

<p style="text-align: center;">ክፍል ሁለት</p> <p style="text-align: center;">ዘር ለማምረት የብቃት ማረጋገጫ አስጣጥ መስፈርት</p>	<p style="text-align: center;">Part Two</p> <p style="text-align: center;">Certificate of Competence Provision</p> <p style="text-align: center;">Criteria for Producing Seed</p>
<p>3. ዘር ለማምረት</p> <p>ማንኛውም በመስራችና በተመሰከረለት ዘር ማምረት ስራ የብቃት ማረጋገጫ የሚፈልግ ሰው፡</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) የባለቤትነት ማስረጃ ወይም በወልና ማስረጃ የተመዘገበ እና በዚህ መመሪያ በተደነገገው መሰረት እንደ ዘር ዓይነቱ የማሳ መስፈርትን የሚያሟላ ማሳ ያለው፤ 2) በዘር ሳይንስ ቴክኖሎጂ ወይም በደን ሳይንስ ወይም በዕፅዋት ሳይንስ ወይም በሆርቲካልቸር ወይም በጠቅላላ እርሻ ወይም አግሮኖሚ ወይም ተዛማጅ የትምህርት መስክ ቢያንስ የመጀመሪያ ዲግሪ ወይም የቴክኒክና ሙያ ደረጃ IV ኖሮት የአንድ ዓመት የስራ ልምድ ያለው ባለሙያ ያለው ወይም በዚህ ደረጃ ያለን ባለሙያ መቅጠር የሚችል፤ 3) ለሚለማው መሬት መጠን ወይም ለሚመረተው ሰብል ዓይነት ቢያንስ ዕዝል 7 ላይ የተጠቀሰውን የእርሻ መሳሪያ በራሱ ወይም በኪራይ ማቅረብ የሚችል፤ 	<p>3. Seed Production</p> <p>Any person who wishes to engage in basic and certified seed production:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Shall have evidence of land ownership or must be registered with the agreement and document authentication office and shall comply with the criteria for the plot specified based on the type of crop under this directive; 2) Shall be one who possesses at least first degree in seed science technology, or in forest science or plant science or in horticulture or general agriculture or in agronomy or any other related field or have technical and vocational step iv diploma and with a work experience of one year or one who can recruit a professional with same credentials; 3) Shall be one who can avail from his own or through rentals at least those agricultural machineries specified based on the crop type in Annex 7 of this directive;

<p>4) ማምረት የሚፈልገው የደን ዘር የዘር ምንጭ ከሆነ ዕዝል 8 የተገለፀውን የእርሻ መሳሪያ በራሱ ወይም በኪራይ ማቅረብ የሚችል፤</p> <p>5) በዚህ መመሪያ በአንቀፅ 9 በተደነገገው መሰረት የውስጥ ዘር ጥራት ቁጥጥር ስርዓት የዘረጋ መሆን ይኖርበታል፡፡</p>	<p>4) If the interest is in forest seed, it shall be one who can avail those specified in Annex 8 from own source or from rentals;</p> <p>5) Shall in accordance with this directive article 9 provisions be one who has established internal seed quality control systems.</p>
<p>4. የዓመታዊ ሰብል ዘር ለማምረት የማሳ መስፈርት</p> <p>ማንኛውም በዓመታዊ ሰብል ዘር ማምረት ስራ መስመራት የሚፈልግ ሰው ዘር የሚያመርትበት ማሳ፡-</p> <p>1) በባልስልጣኑና በክልል ባለስልጣን ኳራንታይን እውቅና ከተሰጠው አደገኛ አረምና በሽታ የጸዳ መሆን አለበት፤</p> <p>2) የሚገኝበት ስነምህዳር ሊመረት ሊታቀደው ሰብል ተስማሚ የሆነና የማሳው ተዳፋትነት እንደየቦታው እና እንደ ሰብሉ ተጨባጭ ሁኔታ የሚወሰን ሆኖ ከአጎራባች ማሳዎች የዘር ጥራት የሚያጓድሉ የጎርፍ መነሻ ምክንያት የሌለ መሆኑን መረጋገጥ አለበት፤</p>	<p>4. Land criteria for producing annual crop seed</p> <p>Anyone who wishes to have competence certificate in producing annual crops, shall fulfill the following detailed land criteria:</p> <p>1. Shall be free from noxious weeds and diseases recognized by the Authority and regional Authority;</p> <p>2. The agro ecology should be suitable for the production of the intended crop, while the slope of the plot of land being determined by the objective condition of the surrounding area and the crop type should ensure that there exist no seed quality undermining factors such as flooding;</p>

- 3) ለጥራት ቁጥጥር፣ ለድጋፍና ክትትል አመቺ መሆን አለበት፡፡

5. የደን ዘር ምንጭ መስፈርት

ማንኛውም በደን ዘር የዘር ምንጭ ማምረት የብቃት ማረጋገጫ መውሰድ የሚፈልግ ሰው የደን ዘር የዘር ምንጭ፡-

- 1) በዘመናዊ መንገድ ለዘር ማምረት የለማ የዛፍ ዘር አርቻርድ ሲሆን ከአንድ ሄክታር ባላነሰ መሬት ላይ የለማ ደን ሊሆን ይገባል፤
- 2) በተፈጥሮ የበቀለ ደን ሲሆን ወይም በእርሻ ማሳዎች ላይ በተፈጥሮ የበቀሉ ዛፎች ከሆኑ እያንዳንዳቸው ቢያንስ 100 ሜትር የሚራራቁ ከ25 ያላነሱ እናት ዛፎች ያሉበት ሊሆን ይገባል፤
- 3) ከሰው ሰራሽ ደኖች መካከል የተለየ ከሆነ ከ5 ሄክታር ባላነሰ መሬት ላይ የለማ ደን ሊሆን ይገባል፤
- 4) በእርሻ ማሳዎች ላይ በተከላ የለሙ ዛፎች ከሆኑ ከ100 ያላነሱ እናት ዛፎች ያሉበት ሊሆን ይገባል፤
- 5) ሌላማ የታቀደው በቁርጥራጭ ከሆነ ለታለመለት የምርት ዓላማ ተስማሚ ሆኖ ከ10 ያላነሱ እናት ዛፎች የሚገኙበት መሆን አለበት፤

3. Shall be suitable for seed quality control, for support and monitoring.

5. Criteria for Forest Seed Source

Anyone who wishes to have a certificate of competence on forest seed shall ensure the forest seed source:

- 1) Be a well-developed orchard for seed production and must not be less than one hectare forest;
- 2) If it is a natural forest plantation or is naturally grown tree, it should be 100 meters far apart and shall at least have 25 mother trees;
- 3) If it is delimited from within man-made forest plantations, should not be less than 5 hectares of forest land;
- 4) If the trees are grown in farm plots, shall have at least 100 mother trees;
- 5) If the forest to be developed is intended to use cuttings, it should be suitable to the intended purpose of the product and shall have not less than 10 mother trees;

<p>6) በባለስልጣኑ ወይም በክልል ባለስልጣን ዕውቅና ያለውና የተመዘገበ ሊሆን ይገባል፡፡</p>	<p>6) The forest seed source should be registered and must have recognition by the Authority and the regional Authority.</p>
<p>6. ለዓመታዊ የአዝርዕት ሰብሎች የማሳ ስፋት መስፈርት</p>	<p>6. Land size criteria for annual crop seed production</p>
<p>1) አምራቹ ራስ በራስ የሚዳቀል ሰብል የሚያመርት ከሆነ በህጋዊ ሰነድ የተደገፈ ሊኖረው የሚገባው ጠቅላላ የዘር ማምረቻ ማሳ መጠን ከ20 ሄክታር የማያንስ መሆን ይኖርበታል፤</p>	<p>1) If the producer intends to produce self-pollinated crops, shall have legally supported seed production total plot size of not less than 20 hectares;</p>
<p>2) አምራቹ በራሱ ወይም በሌላ ማሳ ላይ በተሸጋሪ የወንዴ ብናኝ የሚራባ ሰብል የሚያመርት ከሆነ በህጋዊ ሰነድ የተደገፈ ሊኖረው የሚገባው ጠቅላላ ይዞታ ከ40 ሄክታር ማነስ የለበትም፤</p>	<p>2) If the producer intends to produce cross pollinated crops with own land or on others plot of land shall have legally supported total holding area of not less than 40 hectares;</p>
<p>3) በዚህ ንዑስ አንቀጽ “1” እና “2” የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ በአንድ ቦታ ላይ ሊኖር የሚገባ የማሳ ኩታገጠም መጠን ቢያንስ 5 ሄክታር መሆን አለበት፡፡</p>	<p>3) Without prejudice to sub articles 1 and 2, above the clustered plot size should be at least 5 hectares.</p>
<p>7. ለአትክልት እና መኖ ዘር ለማምረት የማሳ ስፋት መስፈርት</p>	<p>7. Land size criteria Vegetables and forage seeds</p>
<p>አምራቹ የአትክልት ወይም የመኖ ዘርን</p>	<p>If the producer intends to produces</p>

የሚያመርት ከሆነ በህጋዊ ሰነድ የተደገፈ በራሱ ወይም በሌላ ማሳ ይዞታ ላይ ሊኖረው የሚገባው ጠቅላላ የማሳ መጠን፡-

- 1) በኮረት ለሚራባ አትክልት እና ለመኖ ቢያንስ 2 ሄክታር፤
- 2) እውን ዘር ለሆነ የአትክልት ዘር ቢያንስ 2 ሄክታር እና ለመኖ ቢያንስ 0.5 ሄክታር፤
- 3) በቁርጥራጭ ለሚራባ የአትክልት ዘር ቢያንስ 2 ሄክታር እና ለመኖ 2 ሄክታር መሆን አለበት፡፡

8. ለፍራፍሬ እና ሌሎች ቋሚ ሰብሎች የማሳ ስፋት መስፈርት

አምራቹ በራሱ ወይም በህጋዊ ሰነድ በተደገፈ የሌሎች አካላት ይዞታ የፍራፍሬ ወይም ሌሎች የቋሚ ሰብል ዘር የሚያመርት ከሆነ፡-

- 1) ለእምቡጥ ወይም ለሳየን ምንጭነት የሚውል እናት ዛፍ ቢያንስ 5 ተክል በየሰብሉ፤
- 2) ለተከተበ ችግኝ እና ለመሰረተ ግንድ ቢያንስ 0.25 ሄክታር፤
- 3) ለቁርጥራጭ ቢያንስ 100 ተክል በየዝርያው፤
- 4) ለኮርም ለመዝ ከሆነ ቢያንስ 500 ተክል በየዝርያው፤ ለእንሰት ከሆነ ቢያንስ 100 ተክል በየዝርያው ያለው ሊሆን ይገባል፡፡

with own or other possessions of land, the legally supported required plot size:

- 1) For bulb and tuber propagated vegetable at least 2 hectares;
- 2) For botanical seed propagated vegetable at least 2 hectares for forage seed at least 0.5 hectare;
- 3) For cutting propagated vegetables at least 2 hectares and for forage 2 hectares.

8. Land size criteria Fruits and other perennial crops

If the producer intends to produce fruits or other perennial crops on his own plot of land or on other's plot supported with legal document should:

- 1) For bud or scion source mother tree at least 5 plants per crop;
- 2) For grafted seedling and root stock at least 0.25 hectare;
- 3) For grape cutting at least 100 plants per variety;
- 4) For banana corms at least 500 plants per variety, for 'Enset' 100 plants per variety.

9. የውስጥ ዘር ጥራት ቁጥጥር ስርዓት ስለመዘርጋት

- 1) አመልካቹ ዘር የማምረት ስራውን የሚያከናውነው በተሻጋሪ ብናኝ የሚራባ ሰብል ከሆነ የውስጥ የመስክ ዘር ጥራት ቁጥጥር የሚከታተሉ ባለሙያዎችን ለአንድ ባለሙያ እስከ 200 ሄ/ር በሚሆን ስሌት መቅጠር ይኖርበታል፤
- 2) አመልካቹ ዘር የማምረት ስራውን የሚያከናውነው ራስ በራስ ብናኝ የሚራቡ ሰብሎች ከሆነ የውስጥ የመስክ ዘር ጥራት ቁጥጥር የሚከታተሉ ባለሙያዎችን ለአንድ ባለሙያ እስከ 500 ሄክታር ስሌት መቅጠር ይኖርበታል፤
- 3) በውስጥ የዘር ጥራት ቁጥጥር የሚሠራ የላብራቶሪ የእውን ዘር ጥራት ፍተሻ ማእቀፎች ቢያንስ የሚከተሉትን ማካተት ይኖርበታል፡-
 - ሀ) የዘር እርጥበት መጠን ፍተሻ
 - ለ) የዘር ንጽህና ፍተሻ
 - ሐ) የዘር ብቅለት ፍተሻ
- 4) አመልካቹ ዕዝል 5 መሰረት የተሰራ ላብራቶሪ ያለው፤
- 5) አመልካቹ የእውን ዘር ጥራት ፍተሻ

9. Establishing internal seed quality control system

- 1) If applicant is producing cross pollinated crop, shall hire at a rate of one professional per 200 hectares internal field seed quality controller;
- 2) If applicant is producing self-pollinated crop, shall hire at a rate of one professional per 500 hectares internal field seed quality controller;
- 3) Laboratory for internal seed quality testing for botanical seeds shall at least include the following:-
 - a) Seed moisture test
 - b) Seed purity test
 - c) Seed germination test
- 4) Applicant shall have a laboratory built as specified in Annex 5 of this directive;
- 5) The applicant to be able to carry

<p>ስራ ለመስራት ዕዝል 6 የተገለጹትን ቁሳቁሶች ማሟላት ወይም ከሌላ ሰው አገልግሎቱን ማግኘት ይኖርበታል፤</p> <p>6) አመልካቹ በራሱ ላቦራቶሪ የእውን ዘር ጥራት ፍተሻ የሚያከናውን ከሆነ የዘር አናሊስት በመቅጠር ወይም የመስክ ጥራት ቁጥጥር ባለሙያ በመጠቀም ሊያከናውን ይችላል፤</p> <p>7) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 6 መሰረት የመስክ ጥራት ቁጥጥር ባለሙያ የሚጠቀም ከሆነ ባለሙያውን ተጠቅሞ ፍተሻ እንደሚያካሂድ የጽሁፍ ማረጋገጫ ማቅረብ ይኖርበታል።</p>	<p>out seed quality test for botanical seed shall acquire those materials stated under Annex 6 or get the services from other person;</p> <p>6)If the applicant is using own lab to test botanical seeds quality, shall recruit seed analyst or use field seed quality control expert;</p> <p>7)If the producer is using field seed quality control expert in accordance with this article sub article 6, shall produce a written document.</p>
<p>10. የዘር ምንጭ ወይም የአራቢና በቅድመ መሥራች ዘር ሰለማምረት</p> <p>ማንኛውም ሰው በአራቢና በቅድመ መሥራች ዘር ማምረት የብቃት ማረጋገጫ ለማግኘት የሚከተሉትን መስፈርት ማሟላት ይኖርበታል፤</p> <p>1) የዘር ምንጭን በተመለከተ የኒኩለስ ዘር ወይም የአራቢ ዘር ማግኘት የሚችል ሰለመሆኑ ማረጋገጫ ማቅረብ የሚችል፤</p> <p>2) የራሱ የሆነ ማሳ ያለው ወይም ከሶስት ዓመት ላላነሰ ጊዜ የማምረቻ ማሳ</p>	<p>10. Seed source or producing breeder and pre-basic seed</p> <p>Any person who wishes to get a certificate of competence in producing breeder seed and pre-basic seed shall fulfill the following criteria:</p> <p>1) Regarding the seed source, one can provide proof of the availability of nucleus or breeder seed;</p> <p>2) One who has his own land or who has a land lease agreement for</p>

<p>ህጋዊ የኪራይ ውል ማቅረብ የሚችል፤</p> <p>3) ባለሙያን በተመለከተ ቢያንስ በፅጽዋት ሳይንስ እና ተዛማጅ የትምህርት መስክ የመጀመሪያ ዲግሪ ያለው እና አራት ዓመት የሥራ ልምድ ወይም ቢያንስ ሁለተኛ ዲግሪ ኖሮት ሁለት ዓመት በማዳቀል የሥራ ልምድ ያለው መሆን አለበት፡፡</p> <p>11. በቲሹ ካልቸር ዘርን ስለማምረት</p> <p>በቲሹ ካልቸር የዘር ብዜት ሥራ ላይ የብቃት ማረጋገጫ ለማግኘት ቢያንስ የሚከተሉት መስፈርቶች መሟላት አለበት፡-</p> <p>1) በባዮሎጂ ወይም በባዮቴክኖሎጂ ወይም ተዛማጅ በሆኑ የእጽዋት ሳይንስ የትምህርት መስክ የመጀመሪያ ዲግሪና ከዛ በላይ ያለው ወይም ባለሙያ መቅጠር የሚችል፤</p> <p>2) በዚህ መመሪያ ዕዝል 4 የተያያዘውን መስፈርት ሊያሟላ የሚችል ላብራቶሪ ያለው ሊሆን ይገባል፡፡</p> <p>12. የአትክልትና ፍራፍሬ ችግኝን ስለማምረት</p> <p>1) በአትክልት ችግኝ ማምረት ስራ ላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ሰው የሚከተሉትን መስፈርቶች መሟላት አለበት፡-</p>	<p>not less than three years;</p> <p>3) As it relates to expert, one who has at least first degree in plant sciences, and related fields with a service of 4 years or at least who has a second degree with a service year of two in plant breeding.</p> <p>11. Producing seeds using tissue culture</p> <p>Anyone wishing to have a certificate of competence in producing seeds using tissue culture should at least fulfill the following criteria:</p> <p>1) One who has first degree in biology, biotechnology or any other plant science related professions or who can hire a professional with the credentials mentioned;</p> <p>2) One who owns a laboratory which fulfills the criteria stated in Annex 4 of this directive.</p> <p>12. For those who engage in vegetable and fruit nursery</p> <p>1) At least the following requirements are required to request Competence of Certificate for vegetable seedlings production:</p>
---	---

<p>ሀ/ በብረት ቋሚ የተሰራ የፕላስቲክ ግሪን ሀውስ፤ የሙቀት ወይም የጨረር መከላከያ ጥላ</p> <p>ለ/ የመዝርያ ላይን ወይም ዘር መዝርያ ሳህንና ማስቀመጫ አልጋ፤</p> <p>ሐ/ የዘር ማከማቻ ክፍል፤</p> <p>መ/ የማብቀያ ክፍል፤</p> <p>ሰ/ የችግኝ ማሸጊያ ክፍል፤</p> <p>ረ/ የችግኝ ዝግጅት ቁሳቁችና ማከማቻ መጋዝን፤</p> <p>ሸ/ የኬሚካል መርጫ መሳሪያ፤</p> <p>ቀ/ የችግኝ ማጠንከሪያ ክፍል፡፡</p>	<p>a) Plastic greenhouse made with iron poles, protect from high temperature or radiation;</p> <p>b) Sowing machine or raised seed bed for seedlings;</p> <p>c) Seed storage;</p> <p>d) Germination room;</p> <p>e) Packing room;</p> <p>f) Small farm materials storage room;</p> <p>g) Chemical sprayers;</p> <p>h) Hardening room.</p>
<p>2) በፍራፍሬ ችግኝ ማምረት ስራ ላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ሰው የሚከተሉትን መስፈርቶች መሟላት አለበት፡-</p> <p>ሀ/ በብረት ቋሚ የተሰራ የሙቀት ወይም የጨረር መከላከያ ጥላ ወይም መረብ፤</p> <p>ለ/ የዘር ማከማቻ፤ ችግኝ ማብቀያ፤ መከተቢያ፤</p> <p>ሐ/ የችግኝ ማጠንከሪያ ወይም የውጪውን አየር ንብረት ማለማመጃያ ቦታ፤</p> <p>መ/ የችግኝ ዝግጅት ቁሳቁሶች ማከማቻ መጋዝን፤</p>	<p>2) At least the following requirements are required to request Competence of Certificate for fruit seedlings production:</p> <p>a) Plastic greenhouse made with iron poles, protect from high temperature or radiation;</p> <p>b) Seed storage, germination and grafting room;</p> <p>c) Hardening off sites;</p> <p>d) Small farm materials storage room;</p>

<p>ሠ/ የኬሚካልና መርጫ መሳሪያዎች ማስቀመጫ መጋዘን፤</p> <p>ረ/ የእጅና እግር መጽጃ ግብዓት፤</p> <p>ሰ/ የውሃ አማራጭ፤</p> <p>ሸ/ ለኢንሰፔክሽን አመቺ በሆነ ቦታ ላይ ሚገኝ፤</p> <p>ቀ/ ቋሚ አጥር እና የንፋስ መከላከያ ያለው፤</p> <p>በ/ ሌሎች በኢትዮጵያ ፍራፍሬ ችግኝ ጣቢያ ደረጃ መሰረት የተጠቀሱ መስፈርቶች፡፡</p> <p style="text-align: center;">ክፍል ሶስት</p> <p style="text-align: center;">ለዘር ዝግጅት፣ ማከፋፈል እና ችርቻሮ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ መስፈርት</p> <p>13. ለዘር ዝግጅት የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ መስፈርት</p> <p>ማንኛውም በዘር ዝግጅት ለመሰማራት የብቃት ማረጋገጫ የሚፈልግ ሰው፡-</p> <p>1) በዘር ሳይንስ ቴክኖሎጂ፣ በዕፅዋት ሳይንስ ወይም በደን ሳይንስ ወይም በሆርቲኬልቸር ወይም በጠቅላላ እርሻ ወይም ተዛማጅ የትምህርት መስክ ቢያንስ የመጀመሪያ ዲግሪ ያለው ባለሙያ፤</p> <p>2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ አንድ ዓመት በዘር ዝግጅት የስራ ልምድ</p>	<p>e) Chemical sprayers storage room;</p> <p>f) Hand and foot disinfection & cleaning facility;</p> <p>g) Water sources;</p> <p>h) Suitable for supervision;</p> <p>i) Wind breaks and fences;</p> <p>j) Others, criteria indicated on Ethiopian standard for fruit nursery.</p> <p style="text-align: center;">Part Three</p> <p style="text-align: center;">Criteria for Issuing Certificate of Competence for Seed Processing, Distribution, and Retail</p> <p>13. Providing certificate of competence for seed processing</p> <p>Any person seeking certification to engage in seed prosscicing :</p> <p>1) Shall be one who has at least first degree in seed science and technology, plant sciences, forestry or in horticulture and general agriculture;</p> <p>2) Without prejudice to this article sub article 1 and shall have a contract or permanent employee with one year experience in seed</p>
---	---

<p>ያለው ቋሚ ወይም ኮንትራት ሰራተኛ፤</p> <p>3) በዚህ መመሪያ ዕዝል 1 የተያያዘውን መስፈርት የሚያሟላ መጋዘን፤</p> <p>4) በዚህ መመሪያ ዕዝል 2 የተያያዘውን መስፈርት የሚያሟላ የማበጠሪያ ቤት፤</p> <p>5) ለዘር ዝግጅት አገልግሎት የሚውል በዚህ መመሪያ በዕዝል 3 የተገለፀው የዘር ማዘጋጃ መሳሪያ ሊኖረው ይገባል፡፡</p> <p>14. ዘር ወደ አገር ውስጥ አስገብቶ ለማከፋፈል ወይም ወደ ውጭ ስለመላክ</p> <p>ዘር ወደ አገር ውስጥ አስገብቶ ለማከፋፈል ወይም ዘር ወደ ውጭ ሀገር ለመላክ የብቃት ማረጋገጫ የሚፈልግ ሰው፡-</p> <p>1) በአግሪ ቢዝነስ ወይም በዕዕዋት ሳይንስ ወይም በሆርቲካልቸር ወይም ተዛማጅ ሙያ ቢያንስ የመጀመሪያ ዲግሪ ያለው ወይም የተጠቀሰውን የሙያ ደረጃ የሚያሟላ ባለሙያ የቀጠረ፤</p> <p>2) በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በዕዕዋት ዘር ማስመጣትና መላክ ቢያንስ አንድ አመት ወይም</p>	<p>processing;</p> <p>3) One who has a warehouse that fulfills the criteria stated under Annex 1 of this directive;</p> <p>4) One who has a seed cleaning facilities that fulfills the criteria stated under Annex 2 of this directive;</p> <p>5) Shall have a seed processing machine that fulfills the criteria stated under Annex 3 of this directive.</p> <p>14.Importing seed for distribution or exporting seed</p> <p>Any person wishing to import seed for distribution and to export seed:</p> <p>1) One who has at least first degree in agri-business, plant science or horticulture and any other related discipline or field or who can hire a professional with the stated credentials;</p> <p>2) Without prejudice to this article sub article 1 and one who has a one-year work experience in seed import and export or one year experience in the plant</p>
--	---

<p>በዕለታት ዘር ዘርፍ አንድ አመት የስራ ልምድ ያለው ወይም የተጠቀሰው ልምድ ያለውን ባለሙያ የቀጠረ መሆን አለበት፤</p> <p>3) በዚህ መመሪያ ጋር በተያያዘው በዚህ መመሪያ ዕዝል 1 ላይ የተጠቀሱትን መስፈርት የሚያሟላ ለዘር ማቆያ የሚሆን መጋዘን ያለው ሰለመሆኑ ህጋዊ ካርታ ወይም ህጋዊ የኪራይ ውል ማቅረብ አለበት፡፡</p>	<p>sector or one who can hire a professional with the stated credentials;</p> <p>3) Shall have a seed warehouse which fulfills the criteria stated under Annex 1 of this directive and must have a legal title deed or rental agreement.</p>
<p>15. በሀገር ውስጥ የተመረተ ዘርን ሰለማከፋፈል</p> <p>ማንኛውም በሀገር ውስጥ የተመረተ ዘርን ለማከፋፈል የብቃት ማረጋገጫ የሚፈልግ ሰው፡-</p> <p>1) በዕለታት ሳይንስ፣ በደን ሳይንስ፣ በሆርቲካልቸር፣ በጠቅላላ እርሻ ወይም ተዛማጅ የትምህርት ዝግጅት ቢያንስ የመጀመሪያ ደረጃ የትምህርት ዝግጅትና በዘር ግብይት ቢያንስ የአንድ አመት የሥራ ልምድ ያለው ወይም የተጠቀሰውን የትምህርት ዝግጅትና የሥራ ልምድ ያለው ባለሙያ መቅጠር የሚችል መሆን አለበት፤</p> <p>2) የዘር አምራች ድርጅቱ የራሱን ዘር ብቻ የሚያከፋፍል ከሆነ መስፈርቱን</p>	<p>15. Distributing domestically produced seed</p> <p>Any person who wishes to have Competency of Certificate for locally produced seeds:</p> <p>1) At least have a first degree in plant sciences, forestry, horticulture, general agriculture, or any related field and who has work experience of at least one year or who can hire a professional with the stated criteria;</p> <p>2) If the seed producer is to distribute own seed, will required</p>

<p>እስካሟላ ድረስ ተጨማሪ የብቃት ማረጋገጫ ማውጣት ሳይጠበቅበት ዘር ማዘጋጀት እና ማከፋፈል ይችላል፤</p> <p>3) አንድ ዘር አከፋፋይ አምራች ካልሆነ ከተለያዩ ዘር አምራቾችና አስመጪዎች ዘር ተቀብሎና በአግባቡ በሎት መሰረት አከማችቶ መሸጥ ይችላል፤</p> <p>4) ለደን፣ መኖ እና ለሌሎች ቋሚ ተክሎች ዘር ለቅሞ ወይም ሰብስቦ ማከፋፈል የሚፈልግ ማንኛውም ሰው ዘሩ አግባብ ካለው ከመንግስታዊ ተቋም እውቅና ከተሰጠው የዘር ምንጭ የሆነ እናት ተክል የተለቀመ መሆኑን ማረጋገጫ ማቅረብ አለበት፤</p> <p>5) ለዘሩ ማቆያ የሚሆን በዚህ መመሪያ ዕዝል 1 መስፈርትን ያሟላ የዘር መጋዘን ሰለመኖሩ ህጋዊ ካርታ ያለው ወይም፣ በኪራይ ከሆነ በውልና ማስረጃ የተረጋገጠ የኪራይ ውል ማቅረብ የሚችል መሆን አለበት።</p>	<p>to have one Competence of Certificate provided fulfills the criteria for production, processing and distribution;</p> <p>3) If the distributor is not distributor, can stock and sell seed from other seed producers and importers;</p> <p>4) Anyone who wishes to collect and distribute forest, forage or pasture seeds, shall provide evidence from appropriate public body that shows the seed is collected from approved mother plant/tree;</p> <p>5) As per this directive annex 1 a criteria for a warehouse to store the seed, the distributor shall be able to produce ownership plan or contractual agreement endorsed by the document authentication and registration service.</p>
<p>16. ዘር ለመቸርቸር የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ መስፈርት</p> <p>1) ዘር ለመቸርቸር የሚሆንን የብቃት</p>	<p>16.Criteria for providing certificate of competence for seed retail</p> <p>1) Producers or distributors granted</p>

<p>ማረጋገጫ ካገኙ የተለያዩ አምራቾች ወይም ዘር አከፋፋዮች በቀጥታ ግዥ ወይም በወኪል ሻጭነት ሊረከብ ይችላል፤</p> <p>2) ዘር ለመቸርቸር የሚሰማራ ሰው፤</p> <p>ሀ) ግለሰብ ከሆነ ቢያንስ 10ኛ ክፍል ስለማጠናቀቁ ማስረጃ ማቅረብ የሚችል ወይም መስፈርቱን ማሟላት ሌላ ሰው በሻጭነት መቅጠር የሚችል፤</p> <p>ለ) ለማህበራት ሲሆን የማህበሩ ተቀጣሪ የሽያጭ ወይም የመጋዘን ወይም የሂሳብ ሰራተኛ ስልጠና ከወሰደ እንደ ዘር ሻጭ መመደብ የሚችል፤</p> <p>ሐ) የስራው ባለቤት ወይም ተቀጣሪው በዕድሜው ዘርና ሌሎች ግብአቶች ሽያጭ 6 ወር የስራ ልምድ ያለው ወይም</p> <p>መ) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 2 (ሐ) የተጥቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ በዕድሜው ዘር ሽያጭ የሁለት ሳምንት ስልጠና የወሰደና ማስረጃ ማቅረብ የሚችል፤</p> <p>3) የዘር ማከማቻው ራሱ ያፈራው ንብረት የሆነ ወይም በስጦታ ወይም በኪራይ የተገኘ መጋዘን ቤት ሆኖ</p>	<p>with certificate of competence for seed retail may directly purchase seed or may access seed as sales agent.</p> <p>2) Person engaged in seed retail</p> <p>a) For an individual, shall provide proof of having completed at least 10th grade or be able to employ another person who meets the requirements as salesperson;</p> <p>b) For cooperatives any salesperson, or warehouse, or accounting employee can be assigned as a seed sales man after being trained;</p> <p>c) The owner or the employee has work experience in seed sales, and other input sales for six months;</p> <p>d) Without prejudice to this sub article 2(c) of this article one who will engage in plant seed sales needs to produce evidence for taking a two-week training.</p> <p>3) Whether owned or possessed a seed warehouse through gift or rentals must fulfill the following</p>
---	---

<p>የሚከተሉትን መስፈርቶች ያሟላ ሊሆን ይገባል፡፡</p> <p>ሀ) ወለሉ ኮንክሪት የሆነ፤</p> <p>ለ) ዘሩ የሚቀመጥበት ፓሌት የተሰራለት፤</p> <p>ሐ) ግድግዳው አይጥ የማያስገባና ለተባይ መራቢያ አመቺ ያልሆነ፤</p> <p>መ) ከማዳበሪያና ከፀረ-ተባይ ኬሚካሎች ክምችት የጸዳ፤</p> <p>ሠ) መስኮቶቹ አየር የሚያስገባ ከሽቦ የተሰራ ወንፌት የተገጠመለት፤</p> <p>ሰ) መጋዘኑ የዘር አደራደር ሎትን መሰረት አድርጎ ለመደርደር የሚያስችል አቅም ያለው፤</p> <p>ሸ) የአትክልትና መኖ ዘር ለመቸርቸር የተሰማራ አካል የዘር መደርደሪያ ሽልፍና ቢያንስ ስድስት ካሬ ሜትር ስፋት ያለው ሱቅ ሊኖረው ይገባል፡፡</p>	<p>criteria:</p> <p>a) Concrete floor;</p> <p>b) Seed placement pallet;</p> <p>c) Rodent proof walls and not susceptible to pests;</p> <p>d) Free from fertilizer and pesticide stocks;</p> <p>e) Wire mesh fitted windows for air circulation;</p> <p>f) Warehouse suitable for lot stacking;</p> <p>g) Anyone who engages in vegetable and forage seed retail needs to have a shelf and at least 6 meter square wide seed shop.</p>
<p style="text-align: center;">ክፍል አራት</p> <p style="text-align: center;">ተግባርና ኃላፊነት</p> <p>17. የባለስልጣኑ ተግባርና ኃላፊነት</p> <p>1) ዘር ወደ ውጭ ለመላክና ወደ አገር ውስጥ በማስገባት ለመሰማራት ለሚፈልጉ አመልካቾች የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰጣል፤</p>	<p style="text-align: center;">Part Four</p> <p style="text-align: center;">Power and Duties</p> <p>17. Powers and Duties of the Authority</p> <p>1) Issues certificates of competency for those applicants wishing to export and import seeds, renews,</p>

<p>ያድሳል፤ አንደኛው አካላት፤</p> <p>ያግዳል ወይም ይሰርዛል፤</p> <p>2) እውን ዘር ከውጭ በማስገባት ችግኝ አፍልቶ የሚሸጥ ከሆነ ዘርን ለማስገባት ብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል፤</p> <p>3) ከአንድ ክልል በላይ ለሚሰማራ ማንኛውም የዘር አምራች፤ አዘጋጅና አከፋፋይ ከክልል ባላስልጣናት መስፈርት ማሟላቱን ማረጋገጫ ይጠይቃል፤</p> <p>4) በዚህ አንቀጽ ንዕስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደጠበቀ ሆኖ ሲሰራበት ካሰበው ወይም ሲሰራበት ከነበረው ክልል ማረጋገጫ ሲላክለት የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፤ ያድሳል፤ አንደኛው አካላት ያግዳል ወይም ይሰርዛል፤</p> <p>5) የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ሲያደስ አምራች፤ አዘጋጅ፤ አከፋፋይ ወይም ቸርቻሪ በዲጂታል የዘር መረጃ ስርዓት የሚጠበቅበትን መረጃ ማስገባቱን ያረጋግጣል፡፡</p>	<p>suspends or cancels when necessary;</p> <p>2) Issues a certificate of competency for an applicant to import the seed as far as the applicant produces and sells seedlings in one region;</p> <p>3) Requests regional authority whether the applicant fulfills the requirements. This applies to applicants who want to engage in seed production, processing, and marketing in more than one region;</p> <p>4) Without prejudice to this article sub article 3, Issues a certificate of competency once it receives confirmation from regional authority, renews, suspends or cancels when necessary;</p> <p>5) Insures whether the applicant (producer, processor, distributor, or retailer) provided or uploaded the necessary information in the seed digital system at the time the applicant requests for the renewal of the certificate of competency.</p>
---	---

18. የክልል ባለስልጣን ተግባርና ኃላፊነት

- 1) በአንድ ክልል ተወስኖ ለሚካሄድ የዘር ስራ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፤ ያድሳል፤ ያግዳል ወይም ይሰርዛል፤
- 2) የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ሲያደስ አምራች፣ አዘጋጅ፣ አከፋፋይ ወይም ቸርቻሪ በዲጂታል የዘር መረጃ ስርዓት የሚጠበቅበትን መረጃ ማስገባቱን ያረጋግጣል፤
- 3) በአንቀጽ 17 ንዕስ አንቀጽ 3 የተደነገገው እንደጠበቀ ሆኖ አመልካቹ መስፈርቶቹን ማሟላቱን ከባለስልጣኑ ሲጠየቅ በማረጋገጥ ለባለስልጣኑ ማረጋገጫ ይልካል፤
- 4) በአንቀጽ 17 ንዕስ አንቀጽ 2 የተደነገገው እንደጠበቀ ሆኖ በአንድ ክልል ችግኝ አፍልቶ የሚሸጥ ከሆነ ችግኝ ለማፍላት ከክልል ባለስልጣን የብቃት ማረጋገጫ ማግኘት አለበት፡፡

18. Powers and Duties of the regional Authority

- 1) If the seed producer, distributor, or retailer is limited to only one region, the regional authority shall grant the certificate of competence; it renews, suspends or cancels when necessary;
- 2) Ensures whether the applicant provided or uploaded the necessary information in the seed digital system during requests for the renewal of the certificate of competency;
- 3) Without prejudice to article 17 sub article 3, the regional authority provides information to the authority upon request;
- 4) Without prejudice to article 17 sub article 2, issues a certificate of competency for an applicant to produce and sell seedlings in one region;

ክፍል አምስት	Part Five
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች	Miscellaneous Provisions
<p>19. የብቃት ማረጋገጫ የቆይታ ጊዜ</p> <p>የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ጸንቶ የሚቆይበት ጊዜ ለአንድ አመት ይሆናል።</p>	<p>19. Validity of the certificate of competence</p> <p>The certificate of competence shall remain effective for one year.</p>
<p>20. የብቃት ማረጋገጫ የማደሻ ጊዜ</p> <p>1) የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት የሚታደሰው የብቃት ማረጋገጫው የተሰጠበት ጊዜ ከመጠናቀቁ ከአንድ ወር በፊት መሆን አለበት፤</p> <p>2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ከማደሻ ጊዜው እስከ 6 ወር ላለው ጊዜ ሲዘገይ በክፍያ ደንብ መሰረት አመልካቹ አስፈላጊውን የገንዘብ ቅጣት እንዲከፍል ይደረጋል።</p>	<p>20. Renewal period of certificate of competence</p> <p>1) The renewal of the certificate of competence must be done one month before the end date of the certificate of competence;</p> <p>2) Without prejudice to this article sub article 1 for any delay from the time of renewal up to 6 months, additional payment will be effected in accordance with the service fee regulation.</p>
<p>21. የብቃት ማረጋገጫ ስረዛን ስለማሳወቅ</p> <p>1) ማንኛውም አገልግሎት አቅራቢ ከሚከተሉት አንዱን ጥሶ ከተገኘ የተሰጠው የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ይሰረዛል፤</p> <p>ሀ) በተሰጠው የእግድ ጊዜ ገደብ ውስጥ ጥሶቱን ማስተካከል ካልቻለ፤</p> <p>ለ) አገልግሎቱን በራሱ ፈቃድ የተወ እንደሆነ፤</p>	<p>21. Notification of revoked certificate of competence</p> <p>1) The certificate of competence shall be revoked in one of the following conditions:</p> <p>a) If the violation cannot be corrected within the given suspension time;</p> <p>b) If left the service on with own will or authorization;</p>

<p>ሐ) የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀቱ የተሰጠው ወይም የታደሰው በሀሰተኛ ሰነድ ወይም ማስረጃ መሆኑ ሲረጋገጥ፤</p> <p>መ) የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀቱ ከተሰጠበት ዓላማ ውጭ ሲገለገልበት ከተገኘ፤</p> <p>ሠ) በዘር ጥራት ጉድለት ጥሰት መፈጸሙ ሲረጋገጥ፤</p> <p>ረ) የንግድ ፍቃድና ምዝገባ ያላሳደሰ ወይም የተሰረዘበት ከሆነ፤</p> <p>ሰ) በዚህ መመሪያ እና ሌሎች ተያያዥ ህጎች የህግ ጥሰት ሲኖር፡፡</p> <p>2) በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ስር የተደነገገውን ተላልፎ ሲገኝ ባለስልጣኑ ወይም የክልል ባለስልጣን የብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀቱን የሰረዘ እንደሆነ የተሰጠው የንግድ ፈቃድ እንዲሰረዝ ለሚመለከተው ፈቃድ ሰጭ አካል በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ በጽሁፍ ያሳውቃል፡፡</p>	<p>c) When it is confirmed that the certificate of competency was issued or renewed using a false document or evidence;</p> <p>d) If the competence certificate is found to be used for purposes other than the intended purpose;</p> <p>e) When a violation is confirmed regarding seed quality;</p> <p>f) If the business license and registration have not been renewed or have been cancelled;</p> <p>g/ When the case of violation this directive and other related laws.</p> <p>2) If the Authority or Regional Authority cancel the competence certificate due to violation of this article sub article 1, shall also notify through a letter to the relevant licensing bodies within the month period.</p>
--	--

22. ተፈጻሚነት ስለማይኖራቸው

መመሪያዎች

በግብርና ሚኒስቴር የወጣው የዕፅዋት ዘር ብዙትና ንግድ ሥራ የብቃት ማረጋገጫ አሰጣጥ እና አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 463/2013 በዚህ መመሪያ ተሽሯል፡፡

23. የመሸጋገሪያ ድንጋጌ

ይህ መመሪያ በስራ ላይ ከመዋሉ በፊት የብቃት ማረጋገጫ የወሰደ ማንኛውም ሰው በአንድ ዓመት ውስጥ ተጨማሪ የተደረጉ መስፈርቶችን እንዲያሟላ የጊዜ ገደብ ተሰጥቶታል፡፡

24. መመሪያው የሚጸናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በሚንስትሩ ተፈርሞ፣ በፍትሕ ሚኒስቴር ተመዝግቦ እና በድረ-ገፅ ከተጫነበት ቀን ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

ግርማ አመንቴ (ፒ.ኤች.ዲ)

የግብርና ሚኒስቴር

ሚኒስትር

አዲስ አበባ

22. Repealed directives

Certificate of competence and administration of seed business directive number 463/2018, endorsed by the Ministry of Agriculture, is repealed by this directive.

23. Transitional provision

Any person who obtained a certificate of competence before this directive endorsed has given a year period to fulfill the additional requirements.

24. Date of enforcement of this directive

This directive shall be applicable on the date it is signed by the minister, register with the Ministry of Justice and posted on the Ministry of Justice website.

Girma Amente (PhD)

Ministry of Agriculture

Minister

Addis Ababa

<p>ዕዝል 1</p> <p>ለዘር አገልግሎት የሚውል መጋዘን መስፈርት</p>	<p>Annex 1</p> <p>Criteria for seed warehouse</p>
<p>1) ህንፃው ከድንጋይ ወይም ከሸክላ ወይም ከብሎኬት ወይም ከጭቃ ግድግዳ የተሰራ አራት ማእዘን ቅርጽ የሆነ፤</p> <p>2) ከጭቃ የተሰራ ግድግዳ በውስጥና በውጭ በሲሚንቶ የተለሰነ፤</p> <p>3) የህንፃው አቀማመጥ ከምእራብ ወደ ምስራቅ አቅጣጫ የተገነባ ሊሆን ይገባል፤</p> <p>4) የመጋዘኑ ጣሪያ ውሃ ፍጹም የማያስገባ እና ደጋፊ ምሶሶው ለድርድር እና ለጽዳት እንዳያስቸግር እንዲሁም ተባይ መግቢያና መደበቂያ በማይሆኑበት ሁኔታ መሠራት አለበት፤</p> <p>5) ለዘር ሎት ድርዳሮ ተገቢው ቦታና ከፍታ እንዲኖር ለማስቻል የጣሪያው ጫፍ ከመሬት በላይ ቢያንስ 5 ሜትር ከፍታ ሊኖረው ይገባል፤</p> <p>6) የግድግዳ ስንጥቅጥቆች የቆሻሻ ማጠራቀሚያና የተባይ እንቁላል መጣያ እንዳይሆን መደፈንና መለሰን አለበት፤</p>	<p>1) The building is built from stone, blocket or from mud with four angles;</p> <p>2) Mud built wall cemented from inside and outside;</p> <p>3) The building should be built west to east direction/position;</p> <p>4) The roof should be waterproof support pillars must be constructed in such a way that they do not hinder piling stock and hygiene works, moreover, it should not serve as pest entrance and hiding;</p> <p>5) The height of the roof from the ground must be at least 5 meters;</p> <p>6) Wall openings must be filled to avoid waste accumulation and pest multiplication;</p>

<p>7) ጣሪያና ግድግዳው ከ6 ሚሊ ሜትር ባለበለጠ ክፍተት መገንባት ይኖርበታል፤ ወፎች ጎጆ ሊሰሩ የሚችሉበት ምንም አይነት ጠርዝ መኖር የለበትም፤</p> <p>8) የውስጥ ብርሃን እንዲኖረው የውስጥ ግድግዳ ነጣ ያለ እና ሲታጠብ በቀላሉ የማይለቅ መሆን አለበት፤</p> <p>9) የዘር መጋዘን በሮች በአንዱ የግድግዳ ፊት ለፊት ገጽ ሆነው እንደ አስፈላጊነቱ ከአንድ እስከ ሁለት ትላልቅ በሮች ይኖሩታል፤</p> <p>10) እንደ አስፈላጊነቱ ሁሉም ትላልቅ በሮች ተንሸራተው የሚዘጉና አይጥ እንዳይሾልክ የመንሸራተቻው አቃፊ በብረት የታሸገ እና በሁሉም አቅጣጫ (ከጎን ከታችና ከላይ) የግጣሙ ክፍተት ከ6 ሚሊ ሜትር የማይበልጥ መሆን ይኖርበታል፤</p> <p>11) በሩ ዝገትን ለመከላከል በበቂ የመጀመሪያ እና መጨረሻ ሽፋን ቅብ መቀባት ይኖርበታል፤</p> <p>12) የበሩ አቃፊ ከድንገተኛ የግጭት አደጋ ለመከላከል ከ10-15 ሴንቲ ሜትር ዲያሜትር ባለው የብረት ቧንቧ የተሰራ መከላከያ ሊኖረው ይገባል፡፡</p>	<p>7) The store should be built in such a way that the gap between the wall and the roof being not more than 6 millimeter;</p> <p>8) The internal part must be painted white to illuminate the inside of the store; the paint should not be easily washed away;</p> <p>9) Doors of seed stores should be on one side of the walls and could be one or two as needed;</p> <p>10)As appropriate all big doors need to be sliding with side, upper and lower gaps being not more than 6 millimeter;</p> <p>11)The door should be painted with primer and enamel to avoid rusting;</p> <p>12)The door holder should be protected with iron bars 10-15 centimeter diameter to avoid emergency crushing;</p>
---	--

13) ወለሉ እርጥበት በማያሳልፍ እና በክብደት የተነሳ በቀላሉ ከማይሰባበር ኮንክሪት የተዘጋጀ ሊሆን ይገባል፤	13)The floor should be made with concrete to avoid moisture leakage and breakage due to weight;
14) እርጥበትን ለመከላከል ከወለሉ በላይ ፓሌት /ርብራብ/ ሊኖረው ይገባል።	14)The floor must have a pallet to protect it from moisture percolation;
15) የመጋዘን ብርሃን በዘር መያዣ ከረጢት ላይ ያለውን መለያ ምልክቶች ወይም መረጃዎችን ማየት በሚያስችል ሁኔታ፡-	15)The light in the store enabling to see the label and the information on it;
16) የመጋዘን ጣሪያው አልፎ አልፎ ብርሃን አስተላላፊ ከሆነ ቆርቆሮ የተሰራ መሆን ይኖርበታል፤	16)The roof of the store should have intermittent light transmitting corrugated iron;
17) መብራቶች ከፍሎረሰንት የተሰሩ መሆንና ከግድግዳ በላይ በኮርኒስ ከፍታ ልክ መገጠም ይኖርበታል፤	17)The light must be fluorescent, should be at the height of the ceiling;
18) ማብሪያና ማጥፊያው ከመግቢያ በሩ አካባቢ መሆን ይኖርበታል።	18)The on off switch must be nearer to the gate door;
19)እንደ ስነምህዳሩ ሁኔታ የህንፃውን የላይኛው ሞቃት አየርና የወለሉን እርጥብ አየር ከመጋዘን ውስጥ ለማስወገድ የሚያስችል፤	19)Based on the ecological condition enables the hot air in the upper part and the moisture around the ceiling;
20) የአየር መቅዘፊያ እንደየመጋዘኑ ስፋት በአማካይ ቦታ የተገጠመለት፤	20)The exhaust fan must be fitted according to the size of the store;

21) ከ6 ሚሊ ሜትር ወንፊት የተሰራ የአየር ማናፈሻ ቀዳዳ በጥንድ መልኩ ከመጋዘኑ ፊትና ኋላ በትይዩ በየ2 ሜትር ርቀት ሊኖረው ይገባል፤

22) በግድግዳው የላይኛው ጫፍ ያለ የአየር ማናፈሻ ቀዳዳ ዝናብ በማያስገባ መልኩ ክፍት መሆኑን አለበት፤

23) የአየር ማናፈሻ ቀዳዳ መስኮቶች ወንፊት ያሉትና 50 ሴንቲ ሜትር በ1 ሜትር እና በላይ ስፋት ያለው ጣራ ስር የፀሀይ ብርሀን ዘልቆ እንዳይገባ መቆጣጠር የሚያስችል፤

24) በዘር ማከማቻ መጋዘን ውስጥና አካባቢ ሊከሰት የሚችልን እሳት አደጋ ለመቆጣጠር መጋዘኑ የእሳት ማጥፊያ በየበሩ የተገጠመለት በየጊዜው የሚታደስ ሊሆን ይገባል፤

25) ምዝን የአየር እርጥበት እና የሙቀት መጠን መለኪያ የተገጠመለት፤

26) በመጠለያ የተሸፈነ መጫኛ /ማራገፊያ ሥፍራ በበሩ መኖር አለበት፤

27) በእጅ ለሚገፉ ጋሪዎች ለፎርክ ሊፍት ሊያገለግል የሚችል ተዳፋትነት ያለው መንገድ በአንድ በር ላይ ብቻ እንዲኖር ያስፈልጋል፤

21) There must be a mesh of not more than 6 millimeter wide fitted in front of the warehouse at every two meters facing each other.

22) At the upper tip of the wall there must be watertight ventilation opening;

23) The windows must have meshed holes 50 centimeter by one meter wide that protects light from getting into the store;

24) There must be fire distinguishing equipment fitted at the gates and must be maintained regularly to regulate a sudden fire;

25) There must have humidity and temperature gauges fitted;

26) There must be loading unloading area covered with shade at the door;

27) There must be a slopping ramp for carts and forklift in one of the doors.

28) የጭነት መኪናዎች የዘር መጋዘንና የዘር ክምችትን ሊያበላሹ ስለሚችሉ ወደ መጋዘን መግባት የለባቸውም፤

29) የመጋዘን ስፋት መጠን

ሀ) በስታንዳርድ የተወሰነ የዘር ሎት መጠን፤

ለ) በአራቱም አቅጣጫ ከግድግዳ እስከ ሎት አንድ ሜትር

ሐ) በሎት እና በሎት መካከል አንድ ሜትር፤

መ) በሎት ጫፍ እና በጣሪያ መካከል በቂ የአየር ዝውውር ለማረጋገጥ በሚያስችል መልኩ 1.5 ሜትር፤

ሠ) በዚህ ዕዝል ከ “ሀ” እስከ “መ” የተገለጸው እንደተጠበቀ ሆኖ አነስተኛ መጠን ኖሮአቸው ከፍተኛ ዋጋ ላላቸው የዕጽዋት ዘሮች በተለይም ለአትክልት እና ለመኖ ዘር ክምችት አነስተኛ የመጋዘን መጠን 20 ሜ² ይሆናል፡፡

ረ) ለችግኝ፣ ለአኩራች ዘር፣

ለቁርጥራጭ፣ ለስራስር ማከማቻ ስለሚሆን መጋዘን የባለስልጣኑ ወይም የክልል ባለስልጣን አንስቴክተር በሚሰጠው የሙያ አስተያየት መሰረት የሚወሰን ይሆናል፡፡

28) There must not be access into the store for heavy tracks

29) Area of Warehouse

a) Seed lot size as determined by a standard;

b) There must be one meter distance between the wall and lot in the four directions;

c) Between lots one meter;

d) Between the tip of the lot and roof 1.5 meters apart to allow sufficient air circulation;

e) As per this annex stated ‘a’ to ‘d’ the store for high value seeds with low volume especially for vegetables and pasture seed stocks, the minimum size should be at least 20 meter square.

f) The size of a warehouse for storing seedlings, tubers, cuttings, and rhizomes shall be determined by the inspector designated by the authority or the regional authority.

30) የቀዝቃዛ መጋዘን መስፈርት

ሀ) ከስድስት ወር በታች የክምችት ቆይታ ባህሪ ያላው ዘር ሥራ ላይ ለመሰማራት የሚፈልግ ሰው የቀዝቃዛ መጋዘን ሊኖረው ይገባል፤

ለ) በኤሌክትሪክ የሚሰራ ቀዝቃዛ የዘር መጋዘን ከ 4 እስከ 10 ዲግሪ ሴንቲግራ መቀዝቀዝ የሚችል ሊሆን ይገባል፡፡

30)Criteria for Cool Chain Warehouse

a) Anyone who wants to engage in seed business with seeds having less than six months storage time shall have a cool chain warehouse facility.

b) The temperature range for electrically operated cooling warehouse should be 4-10 degrees centigrade.

<p>ዕዘል2</p> <p>የዘር ማዘጋጃ የማበጠሪያ ቤት መስፈርት</p>	<p>Annex 2</p> <p>Criteria for Seed cleaning facilities</p>
<p>1) የዘር ማበጠሪያ መሳሪያ</p> <p>ከሚቀመጥበት ቦታ ውጭ ያለው የቤቱ ክፍተት ቢያንስ 100 ካሬ ሜትር መሆን ይኖርበታል፤</p> <p>2) እርጥበት የማያስገባ መሆን አለበት፤</p> <p>3) ወለሉ ከብደት መሸከም የሚችል በኮንክሪት የተሰራ መሆን አለበት፤</p> <p>4) ለሰራተኞች አገልግሎት የሚሰጥ ሻወርና መጸዳጃ ቤት ሊኖረው ይገባል፤</p> <p>5) ለሰራተኞች እንደ ጓንት፣ ጎግል፣ ቱታ፣ ቦት ጫማ፣ የአፍና የአፍንጫ መሸፈኛ ማስክ እና የመሳሰሉት የደህንነት ትጥቆች ሊኖሩት ይገባል፤</p> <p>6) የእሳት ማጥፊያ መሳሪያ የተገጠመለት መሆን አለበት።</p>	<p>1) The area outside the seed cleaning machine must have a gap of at least 100 meter square</p> <p>2) Must not allow moisture to penetrate</p> <p>3) Floor must withstand weight and should be concreted</p> <p>4) Must have shower and toilet</p> <p>5) Must have protective closings such as gloves, goggle, boots, masks</p> <p>6) Must be fitted with fire extinguishers</p>

<p>ዕዝል</p> <p>የዘር ማዘጋጃ መሳሪያ መስፈርት</p>	<p>Annex 3</p> <p>Criteria for seed processing machine</p>
<p>1) የዘር መቀበያ ቋት</p> <p>2) የአየር ወንፌት ማጣሪያ</p> <p>3) ጥሬ ግርድፍ ማጣሪያ</p> <p>4) ጥሬ ስልቅ ማጣሪያ</p> <p>5) የመጠን መለያ</p> <p>6) የቁመት መለያ</p> <p>7) ማንጓለያ ጠረጴዛ</p> <p>8) የተለያዩ ወንፌቶች</p> <p>9) ፀረ ተባይ መለወሻ</p> <p>10) ሚዛን</p> <p>11) ማሸጊያ</p> <p>12) የአባራት የብናኝ ቆሻሻ ማስወገጃ ሳይክሎን</p>	<p>1) Seed receiving hub</p> <p>2) Air refining sieve</p> <p>3) Pre cleaning</p> <p>4) Well refining</p> <p>5) Quantity identity</p> <p>6) Height identity</p> <p>7) Separation table</p> <p>8) Different sieves</p> <p>9) Pesticide mixing</p> <p>10) Balance</p> <p>11) Packing</p> <p>12) Dust cyclone</p>

<p>ዕዝል 4</p> <p>ለቲሹ ካልቸር የሚያስፈልጉ የላቦራቶሪ ቁሳቁሶች</p>	<p>Annex 4</p> <p>Laboratory materials required for tissue culture</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1) ዲጅታል ቶፕ ፓን/ አናላይቲክ መመዘኛ 2) ፒኤች ሜትር 3) ዲስትልድ እና እስትርአላይዝድ ሚሊፖር ወተር 4) ጋዝ ቦርነር 5) አውቶክሌቭ 6) ላሚናር ፍሎ ሁድስ 7) ኢንኩቤሽን ቻምበር 8) ፍሪዘር (-20 ዲግሪ) 9) ማቀዝቀዣ (እስከ 4 ዲግሪ የሚያቀዝቅዝ) 10) ቮርቴክስ ሚክሰርይክሮ 11) ማይክሮፒፔትስ 12) ቲሹ ግራይንደር 13) ደረጃውን የጠበቀ የቲሹ ካልቸር ክፍሎች ያሉት <ol style="list-style-type: none"> ሀ) የልብስ መቀያሪያ ለ) የቲሹ ካልቸር ተክሎች ምግብ ማሳድጊያ ሐ) የቲሹ ካልቸር ቁርጥራጮች/ ቅንጣቢ መዝርያ መ) ማሳድጊያ ክፍል ሠ) ግሪን ሀውስ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Digital top pan/ analytical weighing 2) Ph meter 3) Distilled and sterilized millipore water 4) Gas burner 5) Autoclave 6) Laminar flow hood 7) Incubation chamber 8) Freezer (-20 °C) 9) Refrigerator (up to 4°C) 10) Vortex micromixer 11) Micropipettes 12) Tissue grinder 13) Standard tissue culture rooms with <ol style="list-style-type: none"> a) Changing room b) Growing media for tissue cultured plants c) Sowing for tissue culture pieces d) Growing room e) Greenhouse

ዕዝል 5	Annex 5
የዘር ላቦራቶሪ ዲዛይን መስፈርት	Criteria for seed laboratory design
<p>1) አንድ የውስጥ ጥራት ቁጥጥር ላቦራቶሪ ስፋቱ 4 ሜትር በ6 ሜትር ሆኖ ውስጡ ለሁለት ክፍል የተከፈለ ሊሆን ይገባል፤</p> <p>2) ለሁለት ከተከፈሉት ክፍሎች አንዱ ለዘር ንጽህናና ለርጥበት መጠን መለኪያ ሌላው ክፍል ደግሞ ለብቅለት ፍተሻ ስራ እንዲውል ይደረጋል፤</p> <p>3) የክፍሎች ወለል በኮንክሪት የተሰራ መሆን አለበት፤</p> <p>4) የክፍሎች ግድግዳ በነጭ ቀለም የተቀባ መሆን አለበት፤</p> <p>5) ጣሪያው በኮርኒስ የተለየ ሆኖ ከወለሉ እስከ ኮርኒሱ ያለው ከፍታ 3.5 ሜትር ቁመት ያላነሰ መሆን አለበት፤</p> <p>6) መስኮቶቹ በቂ የፀሀይ ብርሀን እንዲያስገቡ ከመስተዋት መሰራት ይኖርባቸዋል፤</p> <p>7) መስኮቶቹ ከወለሉ አንድ ሜትር ከፍ ብለው የሚሰሩና ስፋታቸው 1.5 ሜትር በ1.5 ሜትር ያላነሰ ሆኖ ሁለት በምስራቅ ሁለት በምዕራብ በኩል ይሰራል፤</p> <p>8) የመብራቱ አምፖል ፍሎረሰንት መሆን ይኖርበታል፤</p> <p>9) የቤቱ አቀማመጥ ከሰሜን ወደ ደቡብ ሆኖ ይገነባል፤</p>	<p>1) Internal seed quality testing laboratory with an area of 4 by 6 meter being partitioned into two;</p> <p>2) The one partition should be dedicated for seed purity and moisture test while the other is dedicated for germination test;</p> <p>3) Concrete floor;</p> <p>4) White painted walls;</p> <p>5) The roof should be divided with ceiling material and the height from the floor up to the ceiling should be not less than 3.5meters;</p> <p>6) Windows must be made from glass to allow sunlight;</p> <p>7) The windows should be 1.5 meter by 1.5 meter with a height of 1 meter from the floor and should be 2 in the east and 2 in the west;</p> <p>8) Must be florescent lighted</p> <p>9) The position of the house should face north to south</p>

<p>ዕዝል 6</p> <p>ለእውን ዘር ጥራት ፍተሻ የሚያገለግሉ የላቦራቶሪ ቁሳቁሶች</p>	<p>Annex 6</p> <p>Laboratory materials required for botanical seed testing</p>
<ol style="list-style-type: none"> 1) የዘር ናሙና ማስቀመጫ መደርደሪያ 2) ነጭ ጠረጴዛና (1.5 ሜትር በ90 ሳንቲ ሜትር ስፋት እና ቁመት 90 ሳንቲ ሜትር) ተሽከርካሪ ወንበር፤ 3) በተስማሚነት ምዝና ተቋም የተፈተሽ አናላቲካል ባላንስ ወይም ሴንሲቲቭ ባላንስ፤ 4) ፈጣን የእርጥበት መጠን መለኪያ፤ 5) የዘር ማብቀያ ሳህን፤ 6) ግራጅዌት ሲሊንደር፤ 7) ፎርሴፕሰ፤ 8) አሸዋ እና ወይም ለብቅለት የሚያገለግል ወረቀት፤ 9) ፒዩሪቲ ቦርድ፤ 10) የናሙና መቀሸቢያ 11) ወንፌት፤ 12) የግንበኛ ማንኪያ፤ 13) ናሙና የሚያዝበት ውሀ የማያሳልፍ የወረቀት ክረጢት፤ 14) የሙቀት መለኪያ 15) ኦቭን 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Seed sample rack 2) White table (1.5m by 90 cm with 90 cm length) and swivel chair 3) Analytical balance or sensitive balance approved by conformity assessment 4) Rapid moisture sensitive balance 5) Germination plate 6) Graduated cylinder 7) Forceps 8) Graduated cylinder 9) Purity board 10)Spear sampler 11)Sieve 12)Masonry scoop 13)Water tight sample paper bag 14)Thermometer 15)Oven

<p>ዕዝል 7</p> <p>ዘር ለማምረት የሚያስፈልግ የእርሻ መሳሪያ ዝርዝር</p>	<p>Annex 7</p> <p>List of agricultural machinery required for seed production</p>
<p>1) ትራክተር ወይም የእንስሳት ጉልበት</p> <p>2) የውሃ መሣቢያ፤</p> <p>3) ማረሻ፣ መከሰከሻ፣ መቧጠጫ፣ መኮትኮቻ፤</p> <p>4) መዝሪያ፤</p> <p>5) መውቂያ፣ ምርት ማጓጓዣ፤</p> <p>6) መድሃኒት መርጫ፤</p> <p>7) የችግኝ ጣቢያ ቁሳቁስ፤</p>	<p>1) Tractor or Animal draught</p> <p>2) Water pump</p> <p>3) Plough, harrow, cultivator</p> <p>4) Planter</p> <p>5) Thresher, transport</p> <p>6) Sprayer</p> <p>7) Seedling station materials</p>

ዕዝል 8	Annex 8
ለደን ዘር ማምረት የሚያስፈልጉ ቁሳቁሶች	Materials required for forestry seed production
<ol style="list-style-type: none"> 1) መሰላል፤ 2) የደህንነት ቁሳቁስ፤ 3) የተለያዩ እርዝመት ያላቸው ገመዶች፤ 4) የዛፍ መውጫ ጫማ፤ 5) በወገብ የሚታሰር እንዲሁም በዛፍ መውጣት ጊዜ ለመቀመጫነት የሚያገለግል ቀበቶ፤ 6) የዛፍ መውጫ ልብስ ፤ 7) ዘር ተሸካሚ ቅርንጫፍ ለመቁረጥ የሚያገለግል ዘንግ፤ 8) ሽራ፣ ኬሻ፤ 9) የመውቂያ ወይም መፈልፈያ ቁሳቁሶች (በእጅ በኤሌክትሪክ የሚሰሩ መከሰከሻ፣ ማበጠሪያ፤ 10) መንፈያ፣ እና መልቀሚ መሳሪያዎች፤ 11) ዘር መዘፍዘፈያ ገንዳ፤ 12) ብርሐን አስተላላፊ ጣሪያ እና መሬቱ ሊሾ የሆነ ደረቅና ንጹህ አውድማ፡፡ 	<ol style="list-style-type: none"> 1) Ladder 2) Safety materials 3) Ropes of different lengths 4) Tree climbing shoe 5) Belt used to climb a tree 6) Tree climbing cloth 7) Seed bearing brunch cutter 8) Canvas, jute bag 9) Threshing or pulping materials (hand, or electrically operated disc, cleaner) 10) Sieving and picking materials 11) Seed soaking trough 12) Transparent ceiling and cemented floor, dry and clean threshing ground.